

Seurasaaren kaitsijan rakennuksen korjaamiseen 2,500 markkaa¹⁾; sairasavun suorittamiseksi kirvesmies O. Hartmanille 688: 20 markkaa²⁾ sairasavun suorittamiseksi Lauttasaaren kesävirtijalle U. J. Kuulalle 26: 65 markkaa³⁾.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin m. m. asioista, jotka koskivat: murtomaaradan viitoittamista Eläintarhan urheilukentän läheisyyteen⁴⁾, poliisien ratsastusharjoituksia varten Käpylän raviradalla varatun alueen kunnostamista palloilukentäksi⁵⁾, Mustikkamaan uimarannan hiekoittamista⁶⁾, Hesperian puiston käymälöitä⁷⁾, siirtolapuutarhan järjestämistä Talin kartanon alueelle⁸⁾, leijonasuojan rakentamista Korkeasaaren eläintarhaan⁹⁾ sekä ruohokentän rakentamista Käpylän raviradalle¹⁰⁾.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin m. m. asioista, jotka koskivat: eläintarhanajoa¹¹⁾, lasten leikkikentän järjestämistä Kasarmintorille tai Kasarmintorin kauppahallin katolle¹²⁾, hiekan ruiskuttamista Uunisaaren rantaan¹³⁾ sekä ilmaisten laivalippujen jakamista kansanpuistoihin työttömille¹⁴⁾.

9. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisen viranhaltijain toimintakertomukset.

Kiinteistötoimiston maatalousosaston kertomus v:lta 1934 sisälsi seuraavaa:

Järjestely ja tehtävät. Maatalousosasto hoiti kuten ennenkin kiinteistölautakunnan ja sen maatalousjaoston alaisena ja kiinteistötoimiston osastona Helsingin pitäjässä ja Oulunkylän kunnassa olevat kaupungin varsinaiset maanviljelystilat sekä valvoi mainitussa kunnassa ja Haagan kauppalassa olevia erinäisiä vuokralle annettuja tiloja ja tiluksia. Lisäksi kuuluivat osaston hoitoon kaupungin omistamat kaupunkiin yhdistetyllä alueella ja Kuloasaaren kunnassa olevat metsät, mikäli niitä ei ollut erikoisesti uskottu toisten kaupungin laitosten hoitoon. Sitä paitsi kuului osaston tehtäviin osaston hoidossa olevien sorakuoppien ja laitumien sekä osittain kalastuksen ja jäändeton valvonta.

Virkailijat. Osaston vakinaisina viranhaltijoina olivat edelleen kaupunginagronoomi A. J. Tamminen, kaupunginagronoomin apulainen T. Toukoma ja metsänvartija A. Sireeni. Sopimuspalkkaisena virkailijana toimi edelleen metsänhoitaja E. A. Sammallahti.

Toiminta. Osaston toimintaa johti, kuten ennenkin, Pukinmäessä oleva toimisto, jossa virallinen vastaanottoaika oli klo 9—10. Toimistossa pidettiin pientä käteiskassaa, josta maksettiin palkat.

Maatilat. Entisten tilojen lisäksi tuli kertomusvuonna osaston hoitoon maanviljelysneuvos J. Kavaleffilta ostettu Tomtbackan tila. Tilan hoitoa varten myönnettiin erikoismääräraha ja sen tilit hoidettiin erillään muista tileistä. Lisäksi kaupunki osti Aktiebolaget Botby osakeyhtiön ja Aktiebolaget Vanda-Parkstad-Puistokylä osakeyhtiön osakkeet, mutta yhtiöiden

¹⁾ Kiint.lautak. 17 p. syysk. 1,053 §. — ²⁾ S:n 8 p. lokak. 1,138 §. — ³⁾ S:n 8 p. lokak. 1,139 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. huhtik. 545 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. huhtik. 546 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. toukok. 656 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. toukok. 687 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. syysk. 1,024 ja 10 p. jouluk. 1,410 §. — ⁹⁾ S:n 17 p. syysk. 1,052 §. — ¹⁰⁾ S:n 5 p. marrask. 1,264 §. — ¹¹⁾ S:n 5 p. helmik. 151 §. — ¹²⁾ S:n 9 p. huhtik. 398 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. toukok. 571a §. — ¹⁴⁾ S:n 18 p. kesäk. 788 §.

maaomaisuuksien hoito ei vielä suoranaisesti ole kuulunut osastolle. Tilojen ja tilusryhmien nimet ja viljelysalat olivat seuraavat:

Tilan nimi.	Omassa viljelyksessä, ha.	Omalla väellä, ha.	Tilapäisesti vuokralle annettua, ha.	Varsinaisia vuokra-alueita, ha.	Yhteensä.
Tuomarinkylä.....	336.81	2.71	0.10	21.07	360.69
Pukinmäki	185.98	1.59	9.21	202.00	398.78
Tali	103.08	2.24	1.50	7.74	114.56
Oulunkylä	61.26	0.39	0.40	43.25	105.30
Tuurholma	—	—	—	17.50	17.50
Herttoniemi	—	—	—	200.00	200.00
Puodinkylä	—	—	—	82.47	82.47
Viikinmäki	—	—	—	51.00	51.00
Kaarela	—	—	—	98.50	98.50
Korpas	—	—	—	16.40	16.40
Yhteensä	687.13	6.93	11.21	739.93	1,445.20

Usein tapahtuvat aluesiirrot tekevät pinta-alojen tarkan määrittelyksen vaikeaksi. Tombackan viljelyspinta-ala, jota ei vielä ole mitattu, lienee n. 185 ha.

Viljelysjärjestelmät. Omassa viljelyksessä olevia pelto-aloja viljeltiin seuraavasti:

	Tuomarinkylässä.		Pukinmäessä.		Talissa.		Oulunkylässä.		Yhteensä.	
	ha.	%.	ha.	%.	ha.	%.	ha.	%.	ha.	%.
Kesantona	31.3	9.3	13.6	7.3	8.8	8.5	3.2	5.2	56.9	8.3
Rukiilla	13.2	3.9	15.7	8.4	10.1	9.8	5.6	9.2	44.6	6.5
Syysvehnällä ..	23.5	7.0	3.3	1.8	—	—	—	—	26.8	3.9
Kevätvehnällä ..	10.3	3.1	—	—	—	—	—	—	10.3	1.5
Ohralla	7.7	2.3	4.6	2.5	4.0	3.9	—	—	16.3	2.4
Kauralla	84.6	25.1	47.8	25.7	25.7	24.9	18.4	30.0	176.5	25.7
Perunalla	16.2	4.8	9.1	4.9	10.9	10.6	5.4	8.8	41.6	6.0
Lantulla	2.5	0.7	1.4	0.8	2.0	1.9	—	—	5.9	0.9
Rehjuurikk. ..	0.9	0.3	0.6	0.3	—	—	—	—	1.5	0.2
Porkkanalla ..	—	—	—	—	0.2	0.2	—	—	0.2	[0.02]
Vihantarehulla	—	—	—	—	0.9	0.9	—	—	0.9	0.1
Heinällä	136.2	40.4	65.5	35.2	40.1	38.9	28.4	46.3	270.2	39.3
Laitumena	10.4	3.1	22.4	12.0	0.4	0.4	0.3	0.5	33.5	4.9
Puutarhana	—	—	2.0	1.1	—	—	—	—	2.0	0.3
Yhteensä	336.8	100.0	186.0	100.0	103.1	100.0	61.3	100.0	687.2	100.0

Edelliseen vuoteen verraten oli peltöjen käyttö prosentteissa eri viljelyskasvien tuotantoon nähden seuraava:

	Kesantona, %.	Syysviljällä, %.	Kevätviljällä, %.	Heinällä ja laitumena, %.	Perunalla, juurikasveilla ja puutarhana, %.	Vihantarehulla, %.
v. 1934	8.3	10.4	29.6	44.2	7.4	0.1
v. 1933	7.6	9.5	31.3	43.5	7.5	0.6

Lannoitus. Eri lannoittimien käyttö oli seuraava:

Tilan nimi.	Karjanlantaa, kuormaa.	Kaupunkilantaa, kuormaa.	Turpeita ja multaa, kuormaa.	Salpietaria, kg.	Ammoniumsulfaattia, kg.	Superfosfaattia, kg.	Kalisuola, 40 %, kg.
Tuomarinkylä	1,450	1,580	1,689	1,600	14,000	29,100	4,600
Pukinmäki	1,072	755	352	800	15,000	22,000	4,600
Tali	1,590	450	—	800	4,000	9,000	3,500
Oulunkylä	105	540	50	—	2,000	5,500	1,000
Yhteensä	4,217	3,325	2,091	3,200	35,000	65,600	13,700

Apulannoissa annettiin kasviravintoaineina pelloille hehtaaria kohden N 10.7 kg, P₂O₅ 19.5 kg ja K₂O 8.4 kg.

Perusparannukset. Risuriukusalaojitusta suoritettiin tiloilla sikäli kuin se osoittautui tarpeelliseksi.

Kylvöt. Kylvömäärät olivat seuraavat:

	Tuomarinkylässä, kg.	Pukinmäessä, kg.	Talissa, kg.	Oulunkylässä, kg.	Yhteensä, kg.
Ruista	2,575	420	1,225	462	4,682
Syysvehnää	2,700	1,916	—	—	4,616
Kevätvehnää	2,490	—	—	—	2,490
Ohraa	1,520	940	810	—	3,270
Kauraa	19,300	11,285	6,032	4,880	41,497
Vikkeriä	450	495	140	40	1,125
Perunaa	44,321	24,522	23,651	12,596	105,090
Timoteinsiementä	1,305	647	325	138	2,415

Edellisen ohella kylvettiin 230 kg apilansiementä, 40 kg rehujuurikkaansiementä ja pienempi määrä keittiökasvien siemeniä.

Hehtaaria kohden kylvettiin ruista 105 kg, syysvehnää 172 kg, kevätvehnää 242 kg, ohraa 200 kg, kauraa 235 kg ja perunaa 2,527 kg.

Kasvilaaduista käytettiin seuraavia lajeja: ruis: vanha laatu, alkuaan Petkus; syysvehnä: Varma; kevätvehnä: Pika II; kaura: Esa ja Kultasade II; peruna: aikaisemmin joutuvista lajeista Arran Comrade ja Withe Hill, myöhemmistä Tinvald Perfection, Majestic ja Rosafolia; lanttu: Mustiala ja Bangholm; ja rehujuurikas: Barres.

Kauralajeista antoi kertomusvuonna kultasade paremman sadon kuin Esa. Perunalaatuja ei voitu vapaasti valita, koska osa tiloista ja niiden ympäristöt julistettiin perunasyövän saastuttamiksi.

Talvi oli syysviljan talvehtimiselle, varsinkin salaojitetuilla tasaisilla maille, epäedullinen ja etenkin vehnä kärsi. Tuomarinkylässä jääpolte poltti syksyllä vankan oraan suurilta aloilta kokonaan ja Pukinmäessä nurmiksoon kylvetystä vehnästä talvi vei $\frac{3}{4}$. Kevätviljoille kesä oli suotuisa. Kevätkylvöt aloitettiin toukokuun 4 p:nä ja suoritettiin loppuun kahdessa viikossa. Viljankorjuuilmat olivat harvinaisen suotuisat.

Perunoissa oli ruttoa tavallista enemmän ja juurimadot ja kahukärpäsen toukat vioittivat syksyllä rukiinorasta. Sinappikuoriaisia oli vähän.

Sadot. Tärkeimpien viljelyskasvien sadot olivat seuraavat:

	K a i k k i a a n, k g.				
	Tuomarinkylässä.	Pukinmäessä.	Talissa.	Oulunkylässä.	Kaikila tiloilla.
Ruista	35,803	40,982	19,000	11,650	107,435
Syysvehnää	33,758	1,713	—	—	35,471
Kevätvehnää	23,640	—	—	—	23,640
Ohraa	17,210	10,660	9,715	—	37,585
Kauraa	210,912	98,488	39,636	35,189	384,225
Heinää	370,000	170,640	110,000	110,000	760,640
Timoteitä	875	185	339	—	1,399
Perunoita	229,840	154,904	161,364	72,012	618,120
Lanttuja	93,000	74,100	73,440	—	240,540
Rehujuurikkaita	40,800	24,000	—	—	64,800

	H e h t a a r i a k o h d e n, k g.				
Ruista	2,719	2,610	1,889	2,073	2,412
Syysvehnää	1,437	519	—	—	1,324
Kevätvehnää	2,295	—	—	—	2,295
Ohraa	2,229	2,292	2,447	—	2,300
Kauraa	2,492	2,059	1,542	1,917	2,177
Heinää	2,716	2,607	2,742	3,869	¹⁾ 2,815
Perunoita	14,188	16,948	14,872	13,336	14,862
Lanttuja	37,200	52,929	37,662	—	41,118
Rehujuurikkaita	45,333	40,000	—	—	43,200

Sitä paitsi saatiin Tomtbackassa 8,215 kg ruista, 18,496 kg syysvehnää, 19,181 kg ohraa, 63,189 kg kauraa, 191,000 kg heinää ja jonkun verran apilansiementä sekä Talissa porkkanoita ja Pukinmäessä keittiökasveja. Kauran joukkoon kylvettiin muutamain paikoin virnaa.

Satovuosi oli tyydyttävä ja sadon laatu hyvä. Viljat itivät hyvin, kaurakin 94—95 %. Perunoissa oli, kuten jo mainittiin, jonkun verran ruttoa ja lantuissa esiintyi mätää. Heinien laatu oli keskinkertainen.

Sopimusviljelykset. Keskusosuusliike Hankkijan laskuun viljeltiin tiloilla viljaa n.s. sopimusviljana. Viljoista saatiin seuraavat hinnat: Varma 3: 04 markkaa, Louhiohra 2: 20, Esa 1: 47 ja Kultasade 1: 50 markkaa kg:lta. Laatumaksutapa korotti muutamien erien hintaa tuntuvasti.

Työväki. Vakinaisen työväen lukumäärä oli kertomusvuonna seuraava:

Tila.	Työnjohtajia.		Muonamiehiä.		Naispalvelijoita.		Yhteensä.	
	¹ / ₁ .	³¹ / ₁₂ .	¹ / ₁ .	³¹ / ₁₂ .	¹ / ₁ .	³¹ / ₁₂ .	¹ / ₁ .	³¹ / ₁₂ .
Tuomarinkylässä	3	3	21	21	1	1	25	25
Pukinmäessä	3	4	14	13	3	3	20	20
Talissa	1	1	8	8	—	—	9	9
Oulunkylässä	1	—	5	—	—	—	6	—
Metsän hoidossa	1	1	—	—	—	—	1	1
Yhteensä	9	9	48	42	4	4	61	55

Lisäksi oli Tomtbackassa yksi työnjohtaja ja 8 muonamiestä.

Kun Oulunkylän itsenäinen talous lopetettiin vuoden lopussa, niin se vaikutti myöskin vakinaisten työntekijäin lukumäärään. Kesäisin pidettiin

¹⁾ Heinäsadon arvio ei ole täysin varma.

myöskin vakinaisten työntekijäin ohella päivätyöntekijöitä. Työntekijäin kokonaispalkkasumma luontoisetuineen oli 1,057,662: 05 markkaa; summaan ei kuitenkaan sisälly metsänraivaustöissä olleiden työntekijäin palkat, jotka maksettiin erikoisesta varatyömäärärahasta.

Tavalliselle muonamiehelle maksettiin seuraava vuosipalkka: rahaa 3,500—4,000 markkaa, rukiita 840 kg, kuroja 200 kg, perunoita 15 hl, maitoa 3—4 litraa päivässä, halkoja 6 syltä, käyttöoikeus 3—6 a:n suuruiseen perunamaahan sekä keittiön ja huoneen käsittävään huoneistoon valoineen. Osa miehistä sai maidon asemasta heiniä ja kauranolkia, kumpiakin 1,300 kg.

Päivätyöntekijäin päiväpalkka nousi kertomusvuonna hiukan. Kesällä maksettiin miehille 28—30 markkaa ja naisille 18—20 markkaa.

Työpäivän pituus oli sama kuin ennenkin, keskimäärin 9 tuntia, kesällä 5 kuukautena 10 tuntia ja keskitalvella 8 tuntia.

Suoritettujen työpäivien lukumäärä, lukuunottamatta urakka- ja työnjohtotöitä, ilmenee seuraavasta:

Tilan nimi.	Miehen työpäiviä yhteensä.	Naisen ja lapsen työpäiviä yhteensä.	Kaikki työpäivät miehen työpäiviksi muunnettuna. Kaikkiaan. Ha:a kohden	
Tuomarinkylä	9,180.5	3,368.0	11,425.8	33.9
Pukinmäki ja Oulunkylä	8,921.5	3,231.0	11,075.5	44.8
Tali	3,927.0	890.0	4,520.3	43.9
	Yhteensä 22,029.0	7,489.0	27,021.6	39.3

Hevosia oli vuoden alussa 60 ja vuoden lopussa 57. Eri tilojen kesken hevoset jakautuivat seuraavasti:

Tilan nimi	Tammikuun 1 p:nä.	Joulukuun 31 p:nä.	
	Kaikkiaan.	Kaikkiaan.	100 ha:n peltoalaa kohden.
Tuomarinkylä	26	1) 27	7.4
Pukinmäki	16	19	10.2
Tali	10	11	10.7
Oulunkylä	8	—	—
	Yhteensä 60	1) 57	8.8

Edellisten lisäksi oli Tomtbackassa joulukuun 31 p:nä 11 hevosta. Hevospäivätöitä tehtiin keskimäärin hevosta ja viljelyshehtaaria kohden:

Tilan nimi.	Päiviä yhteensä.	Hevosta kohden.	Vilj. ha:a kohden.
Tuomarinkylä	5,210.0	217.1	15.5
Pukinmäki ja Oulunkylä	4,586.5	191.1	18.6
Tali	2,304.5	209.5	22.4
	Yhteensä 12,101.0	205.5	17.6

Hevospäivätyön kustannus laskettiin kertomusvuonna 24: 73 markaksi, edellisenä vuonna 24: 70 markaksi.

1) Niistä 2 varsaa.

Karjatalous. Karjaa oli edelleenkin vain Tuomarinkylässä ja Pukinmäessä. Karjan lukumäärä, rehunkäyttö ja tuotanto oli tarkastusvuonna seuraava:

Tilan nimi	Lehmien luku.	Rekyyksi- köitä.	Maitoa, kg.	Rasva- %.	Rasvaa, kg.
Tuomarinkylä					
Koko karja	29.5	2,801	3,359	4.36	146.3
Säännölliset	22.0	2,796	3,354	4.33	144.9
Pukinmäki					
Koko karja	44.65	2,901	3,764	3.95	148.7
Säännölliset	23.0	3,119	4,271	3.88	165.8

Eri rehulajien käyttö tarkastusvuonna oli kokonaismäärään verraten prosenteissa seuraava:

Rehulaji.	Tuomarinkylässä. Pukinmäessä.	
Öljykakkuja	14.1	14.7
Muuta ostettua väkirehua.....	3.4	1.9
Kotoista väkirehua	8.7	9.1
Heiniä	20.2	16.3
Olkia	5.2	6.7
Juurikasveja	9.9	14.8
Muuta tuoretta	2.9	1.9
Laidunta	35.6	34.6

Vuoden viimeisenä päivänä oli eläimiä:

Tilan nimi.	Sonneja.	Lehmiä.	Hiehoja, astutettuja.	nuoria.	Vasikoita.	Kaik- kiaän.
Tuomarinkylä	2	27	1	3	4	37
Pukinmäki	3	52	4	7	5	71
Yhteensä	5	79	5	10	9	108

Edellisten¹ ohella oli tilapäisesti yksi sonni myyntiä varten ja kummallakin tilalla yksi nuori sonni kasvamassa. Tarttuvia tauteja ei esiintynyt.

Maito. Maidon käyttö oli seuraava:

	Tuomarinkylässä.		Pukinmäessä.		Yhteensä.	
	Litraa.	%.	Litraa.	%.	Litraa.	%.
Vasikoille	1,419	1.5	7,238	4.6	8,657	3.4
Muonaan	17,806	18.3	29,762	18.9	47,568	18.7
Eläkkeisiin	—	—	866	0.5	866	0.4
Käteismyyntiin .	1,593	1.6	18,372	11.7	19,965	7.8
Tinkimaitona ..	64,191	65.9	72,001	45.7	136,192	53.4
Tukkumyyntiin .	12,077	12.4	28,495	18.1	40,572	15.9
Mittatappio	342	0.3	757	0.5	1,099	0.4
Yhteensä	97,428	100.0	157,491	100.0	254,919	100.0

Maidon keskihinta oli 1:42 markkaa litralta, edellisenä vuonna 1:37 markkaa.

Karjanhoidossa tuli karkean rehun korvaushinnaksi Pukinmäessä 97 penniä rehuyksikköä kohden ja Tuomarinkylässä 95 penniä, edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 96 ja 78.

Sikala. Vuoden sikakanta ilmenee seuraavista luvuista:

	Tammik. 1 p:nä 1934.	Synty- neitä.	Siirrettyjä.	Myytyjä.	Kuolleita.	Siirret- tyjä.	Jouluk. 31 p:nä 1934
Karjuja	2	—	—	—	—	—	2
Emakoita	27	—	7	3	—	—	31
Nuoria sikoja ..	32	—	97	72	2	7	48
Porsaita	67	564	—	359	102	97	73
Yhteensä	128	564	104	434	104	104	154

Sianlihan hinta aleni kertomusvuonna edelleen sekä porsaiden menekki huononi.

Irtaimiston kirjanpitoarvot olivat joulukuun 31 p:nä 1934 seuraavat:

	Kaikkiaan, Smk.	Viljeltyä ha:a kohden, Smk.		Kaikkiaan, Smk.	Viljeltyä ha:a kohden, Smk.
Toimisto	10,925: —	—	Tali	112,740: —	1,094: —
Tuomarinkylä	251,180: —	746: —	Metsätalous	1,290: —	—
Pukinmäki ..	255,340: —	1,373: —	Kaikkiaan	631,475: —	1,009: —

Irtaimistoa ostettiin kertomusvuonna vähän, ainoastaan 23,100:05 markalla. Tombackan irtaimiston arvo oli vuoden lopussa 129,985 markkaa. Tilan oston yhteydessä saatiin jonkun verran irtaimistoa, mutta suurin osa siitä ostettiin tai valmistettiin kotona.

Irtaimistosta on jo pikkukalusto kuoletettu niin, että jäljellä on vain kunakin vuonna ostetut esineet. Osa muustakin irtaimistosta on jo kuoletettu jotenkin lopullisiin vakinaisiin määriinsä.

Varastot. Vuoden viimeisenä päivänä suoritetun inventoimisen mukaan varastot olivat seuraavat:

	Smk.
Viljaa, rehua ja juurikasveja	537,264: 05
Eloja	495,675: —
Väkirehua	11,618: —
Puutavaraa	65,737: —
Rautatavaraa	7,747: —
Nahkaa ja vuotia	1,210: —
Paloöljyä y.m.s.	3,065: —
Rakennustarvikkeita	1,479: —
Sekalaista	70,421: —
Yhteensä	1,194,216: 05

Tärkeimpien tavaralaatujen inventoimishinnoista mainittakoon:

	Smk.
Vehnä	2: 50 — 2: 85
Ruis	2: — — 2: 20
Kaura	1: 20 — 1: 30
Ohra	1: 25
Kevätviljanoljet	—: 25 —: 28
Perunat	—: 60

Kirjanpito. Kameraalisen kirjanpidon mukaan olivat menot ja tulot seuraavat:

Menot.	Määräraha talousarvion mukaan, Smk.	Kustannukset kirjojen mukaan, Smk.
Sääntöpalkkaiset virat	128,910: —	128,910: —
Konttorihuoneiston menot, lämpö, valaistus, siivoaminen.....	3,700: —	3,453: 35
Sääntöpalkkaiset virat (metsänvartija) ..	24,960: —	24,960: —
Tilapäistä työvoimaa	1,091,807: —	1,057,662: 05
Puhtaanapito (nuohous)	3,500: —	3,202: —
Kaluston hankinta	35,000: —	23,100: 05
» kunnossapito.....	65,000: —	50,264: 20
Tarverahat	11,000: —	7,414: 55
Lääkkeet ja sairaanhoito, eläinten	6,000: —	5,869: 60
Metsänhoito (metsänhoitaja)	15,000: —	12,092: 40
Tallit	260,000: —	210,548: —
Navetta ja sikala	405,000: —	340,431: —
Maanviljelys	370,000: —	375,253: 65
Verot ja vakuutukset	145,000: —	152,179: 10
Rakennukset	110,000: —	129,580: 55
Korot kaupunginkassaan	150,000: —	81,329: 60
Yhteensä	2,824,877: —	2,606,250: 10

Tuloja, jotka oli arvioitu 2,865,485 markaksi, kertyi 3,524,618: 50 markkaa. Kun jätetään huomioonottamatta osaston osuus kiinteistötoimiston kuluihin, oli maatalousosaston ylijäämä siis 921,821: 75 markkaa. Ulkopuolella menoarvion poistettiin saamia 10,946: 20 markkaa. Kaupunginkassa sai maatalousosastolta konttokuranttilin korkoina 81,329: 60 markkaa. Kaupunginkassa hyötyi maatalousosaston hoitamista tiloista kaikkiaan 988,751: 80 markkaa.

Vakinaisten tulojen suhteen oli kertomusvuosi jotenkin edellisen vuoden kaltainen. Tulosta paransi kuitenkin se, että metsänhakkauksenkustannukset maksettiin erikoisesta varatyömäärärahasta.

Voitto- ja tappiotili oli seuraava:

Tilit.	Voitto, Smk.	Tappio, Smk.
Maanviljelys	617,832: 70	
Sikala	9,227: 50	
Metsä	114,250: 05	
Maanvuokra	260,971: 75	
Sora y.m. sekalaiset	85,946: —	
Rakennukset		28,882: 20
Navetta		33,387: 65
Puutarha		8,170: 35
Irtaimisto		66,118: 10
Irtaimiston kunnossapito		102,111: 30
Nettovoitto		849,558: 40
Yhteensä	1,088,228: —	1,088,228: —

Kun edellä olevaan voittoon lisätään kaupunginkassan saamat korot, on kaupungin maataloilta saama hyvitys kaikkiaan 930,888 markkaa, vastaten 4 %:n korkoa 23,272,200 markan suuruiselle pääomalle. Rasituksettomana oli puhdas tuotto 1,083,067: 10 markkaa.

Vuokratalous tuotti kertomusvuonna, kuten edellisenäkin vuonna, huommin kuin oma maatalous.

Tomtbackan tila tuotti kertomusvuonna voittoa 152,021: 55 markkaa.

Kaupungingeodeetin antama toimintakertomus v:lta 1934 oli seuraavan sisältöinen:

Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston henkilökunnan muodostivat kaupungingeodeetti, avustava kaupungingeodeetti, insinööri, kaksi vaakitsijaa, kaksi vakinaista ja kolme ylimääräistä piirtäjää sekä vahtimestarin-apulainen. Vakinaisista piirtäjistä toinen toimi kanslia-apulaisena sekä arkistonhoitajana. Yksi ylimääräisistä piirtäjistä työskenteli ainoastaan 6 kuukautta.

Kertomusvuoden aikana osastolla suoritettiin seuraavat työt: 136 tonttimittausta tonttikarttoineen; 29 kivijalantarkastusta; 16 tonttirajan paalutusta; 46 tonttikartan jäljennöstä mittakirjoineen, näistä 3 kaupungille; 327 tonttikirjan otetta ja todistusta, joista 2 kaupungille; 172 karttapiirrosta ja -jäljennöstä, joista 145 kaupungille; 15 tonttijakokarttaa; sekä 13 lausuntoa ja esitystä.

Muusta toiminnasta mainittakoon seuraavaa: kaupungin ja sen ympäristön kiintopisteverkkoa täydennettiin ja laajennettiin rakentamalla ja havaitsemalla 7 uutta kolmiopistettä, 60 monikulmiopistettä ja 45 korkeuskiintopistettä. Monikulmiomittausta varten mitattiin sivuja 12,426 m. Monikulmiomittaukseen perustuen kartoitettiin ja vaakittiin Konalan kylässä 215 ha:n suuruinen alue ja Lauttasaaren itärannalla n. 15 ha:n suuruinen alue. Kumpulassa, Koskelassa, Oulunkylässä y. m. suoritettiin joukko pienempiä kartoituksia ja vaakituksia sekä I ja IV kaupunginosassa 30 korttelissa täydennysmittauksia tonttien rajapisteiden koordinaattien laskemista ja rekisterikarttojen laatimista varten. Sisätöinä suoritettiin m.m. kiintopisteiden koordinaattien tasotuslaskut, piirrettiin Konalan kylästä n. 215 ha:n suuruisen alueen kartta suhteessa 1 : 500 (20 karttalehteä), kaupungin asemakaavoitetusta alueesta, Heikin-, Lapinlahden-, Ruoholahden- ja Lauttasaarenkadun seuduilta, piirrettiin 12 karttalehteä (alueen laajuus 140 ha) sekä Lauttasaaren itärannalta n. 15 ha:n suuruisen alueen kartta suhteessa 1 : 500.

Kaupungingeodeetti osallistui vuoden aikana pidettyihin kolmivuotis-katselmuksiin sekä oli kaupungin edustajana 7 maanmittaus- ja pakkolunastustoimituksessa.

Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta v. 1934 annettu kertomus sisälsi seuraavaa:

Kertomusvuonna asuntojen lukumäärä pysyi muuttumattomana. Some-
rontien asuntoryhmässä alennettiin neljän huoneiston vuokraa 25 markkaa huhtikuun 1 p:stä 1934 lukien kiinteistölautakunnan talojaoston maaliskuun 5 p:nä 1934 tekemän päätöksen mukaisesti.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen ja huoneiden sekä niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä v:n 1934 lopussa:

Asuntoryhmä.	Huoneistoja.	Huoneita.	Niissä asuvia kaikkiaan.	henkilöitä, huonetta kohden.
Hietaniemenkadun	66	77	220	2.9
Kirstinkadun	39	42	148	3.5
Somerontien	155	160	542	3.4
Kangasalantien	239	240	826	3.4
Karstulantien	334	502	1,338	2.7
Sammatintien	48	72	202	2.8
Mäkelänkadun	87	174	462	2.7
Kaikki asunnot	968	1,267	3,738	3.0

Vastaava asukasluku v. 1933 oli 3,822 ja 3.0.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden menosääntöön kunnallisia työväen-asuntoja varten merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavista numeroista:

Menoerä.	Määräraha talousarvion mukaan, Smk.	Kustannukset tilien mukaan, Smk.
Palkkaukset ¹⁾	²⁾ 140,040: —	140,040: —
Tilapäistä työvoimaa	18,000: —	18,000: —
Kesälomasijaiset	3,375: —	3,375: —
Vuokra	81,620: —	81,620: —
Lämpö	5,308: —	5,504: 10
Valaistus	40,000: —	35,092: 10
Siivoaminen	1,000: —	985: 60
Vedenkulutus	150,000: —	150,497: 55
Puhtaanapito	149,000: —	139,204: 30
Kaluston kunnossapito	3,600: —	393: 25
Kasvatustoiminta	10,000: —	7,955: 05
Korjaukset	200,000: —	199,572: 70
Yhteensä	801,943: —	782,239: 65

Eri asuntoryhmien kesken kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Asuntoryhmä.	Smk.	Asuntoryhmä.	Smk.
Hietaniemenkadun	89,131: 60	Sammatintien	34,910: 05
Kirstinkadun	34,354: 60	Mäkelänkadun	166,526: 30
Somerontien	94,281: 45	<i>Yhteensä</i>	<i>718,468: 80</i>
Kangasalantien	106,055: 20	Kerhotoiminta	50,750: 85
Karstulantien	193,209: 60	Lastenseimen vuokra ..	13,020: —
		<u>Kaikkiaan</u>	<u>782,239: 65</u>

Vuokrasaatavia oli edellisestä vuodesta siirretty 131,280 markkaa ja kertomusvuoden vuokrat arvioitiin 2,786,600 markaksi, joten talousarvioon merkittiin tuloja yhteensä 2,917,880 markkaa. Todellisuudessa veloitetiin 2,984,450 markkaa, mistä määrästä 20,595 markkaa poistettiin ja 86,067: 50 markkaa siirrettiin v:een 1935.

¹⁾ Isännöitsijän palkka sekä muut yhteiset hallintokustannukset merkitään kiinteistötoimiston tilille eivätkä sisälly tähän yhdistelmään; viranhaltijain palkat on tässä laskettu vähentämättöminä; vähennys oli kertomusvuonna 4,730: 40 markkaa. —

²⁾ Tähän sisältyy vuoden varrella myönnetty lisämääräraha, 1,440 markkaa.

Kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston eri toiminta-aloihin jakautuva toimintakertomus v:ltä 1934 sisälsi seuraavaa:

Urheilutoiminta. *Luistinradat.* Talvikauden 1933—34 epävakaaisuuden johdosta hyvää talviurheilu-aikaa kesti vain n. neljä viikkoa tammi—helmikuussa. Kaikki luistinradat, niin kunnan kuin yksityistenkin, olivat maaluistinratoja, pientä, Hietalahden sisäsatamassa olevaa kunnalle kuuluvaa lasten luistinrataa lukuunottamatta. Kaikilla luistinradoilla koulujen luokkailuistelu oli maksuton. Sitä käytti hyväkseen 3,378 luokkaa eli yhteensä 96,423 oppilasta. Tarkempi selostus tästä sekä kertomusvuonna kaupungissa olleista luistinradoista y. m. niistä koskevista asioista, on esitettyinä saman vuoden urheilulautakunnan kertomuksessa¹⁾.

Kelkka- ja hiihtomäet. Kertomusvuonna ei kunnostettu Pallokentän alueella ennen ollutta kelkkamäkeä eikä Kallion kentän suurempaa mäkeä, edellistä alkaneiden stadionin rakennustöiden ja jälkimmäistä uuden kansakoulun rakennustöiden johdosta. Sen sijaan rakennettiin kolme uutta pikkumäkeä: Sepänkadun, Suvannontien ja Hauhontien varsin. Pienet kelkkamäet olivat seuraavissa paikoissa: Siltavuorenrannan (2 mäkeä), Katajanokan, Kapteenin-, Sepän-, Telakka-, Lapinlahden-, Runebergin-, Nervanderin-, Hesperian- ja Castréninkatujen sekä Suvannontien, Hauhontien ja Kaisaniemen puistikossa, Ilaapaniemen ja Kallion urheilukentillä, Pasilassa Maistraatinkadun puistikossa ja Suomenlinnassa Kirkkopuistikossa. Suuremmat kelkkamäet sijaitsivat Kaivopuistossa ja Kaisaniemessä, joissa kummasakin oli kaksi mäkeä, sekä Vallilassa Karstulan- ja Kangasalan tien risteyksessä.

Päähiihtomäkenä oli edelleen Alppilan vanha hyppymäki. Kallion urheilukentällä sijainnut hiihtomäki siirrettiin kertomusvuoden syksyllä Helsinginkadun ja Alppikadun väliselle kalliolle aikaisemmin mainitun kansakoulun rakennustöiden johdosta. Meilahden hiihtomäki siirrettiin lännemmäksi uuden raitiotielinjan takia. Samaan aikaan rakennettiin Käpylään kunnan kolmas pienoishiihtomäki.

Kunnalle kuuluvien luistinratojen sekä kelkka- ja hiihtomäkien rakentamisesta ja kunnostamisesta huolehti rakennustoimiston katurakennusosasto.

Urheilukentät. Edelliseen vuoteen verraten lisäsi kaupungissa olevien urheilukenttien lukumäärää yhdellä Töölössä kesä—heinäkuun vaihteessa valmistunut uusi, Väinämöisenkadun varrella sijaitseva harjoituskenttä, jota kutsuttiin Väinämöisenkadun kentäksi. Kenttää käytettiin ahkerasti alusta alkaen. Sen suuruus oli 112 × 70 m. Yleisurheiluharjoituksia varten rakennettiin kentän sivustaan 100 m:n pituinen juoksurata sekä pituus- ja korkeushyppypaikat.

Käpylän raviradan alueella keväällä suoritettujen ojien ja kuoppien sekä turpeiden ja mättäiden täyttämisen ja raivaustöiden yhteydessä rakennettiin alueen Käpylän puoleiseen päähän pieni jalkapallokenttä. Kenttä joutui heti vilkkaaseen käytäntöön, jonka johdosta ehdotettiin koko raviradan alueen kunnostamista palloilualueeksi; sittemmin kaupunginvaltuusto hyväksyi ehdotuksen otettavaksi yleisten töiden kolmivuotissuunnitelmaan.

Vuoden kuluessa suoritettiin urheilukentillä seuraavat korjaus- ja uudistustyöt: Eläintarhan urheilukentällä laajennettiin vesijohtoverkostoa, naisille järjestettiin oma sekä kylmä- että lämminvesisuihku, paviljongin parveke

¹⁾ Ks. tämän kert. s. 177*.

muutettiin kuuluttajan huoneeksi, josta ääni kulki maan alitse kentän vastakkaisella puolella olevaan n. s. radiotorniin, kuuluttajalle järjestettiin puhelinyhteys kentällä toimivien palkintotuomarien kanssa neljään eri paikkaan, sekä kentän ulkopuolelle merkittiin kilometrin pituinen murtomaarata koulunuorison y. m. kilpailuja varten. Kallion urheilukentän Helsinginkadun puoleinen pää, joka oli pahasti vajonnut, korotettiin muun kentän tasoon. Juoksuradalle tuotiin uutta murskaa; kaupunki puolestaan kustansi kentälle kaksi sarjaa juoksuaitoja ja hyppytelineet. Kaisaniemen pohjoisen eli ison kentän tasoitus- ja laajennustyöt suoritettiin loppuun kesän kuluessa. Tällöin louhittiin m. m. kentän pohjoisosassa ollut kallio. Kustannukset olivat n. 180,000 markkaa. Kampin palloilukenttä sorastettiin osittain.

Harjoittelijain lukumäärä urheilukentillä kasvoi entisestään. Vilkkain toiminta oli Eläintarhan urheilukentällä, jossa parhaina harjoituspäivinä saattoi käydä n. 400—500 urheilijaa. Varsinkin syyspuolella sunnuntaisin pidettiin ahkerasti kilpailuja, joita yhden sunnuntain osalle saattoi tulla n. 20. Maksullisia urheilukilpailuja pidettiin kentällä kertomusvuonna 33, joissa kävi yhteensä 23,551 katselijaa. Bruttotulot olivat 205,240 markkaa ja kaupungin saama netto 21,154: 40 markkaa; 7 kilpailua tuotti tappiota, 1,075 markkaa. Useimmat kilpailut olivat pieniä ja yleisurheilukilpailut tuottivat kertomusvuonna tavallista huonommin. Kenttä avattiin urheilijoille huhtikuun 21 p:nä ja suljettiin lokakuun 30 p:nä. Tuloja oli siitä kaikkiaan 58,363: 90 markkaa. Kallion kentällä pidettiin n. 200 jalkapallo-ottelua ja n. 20 yleisurheilukilpailua, jotka kaikki olivat maksuttomia. Usein seurasi jalkapallokilpailuja kentällä yli 3,000 henkilöä. Naiset pelasivat ahkerasti pesäpalloa omalla alueellaan ja lapset käyttivät kahlaamoallasta innokkaasti. Annalan kentällä pelattiin varsinkin yhtiöotteluita. Hesperian pesäpallokentällä pidettiin 58 yleistä kilpailua ja sitä paitsi kenttä luovutettiin kaupungin johtavien pesäpalloseurojen pääjoukkueille harjoituksia varten; tuloja kertyi kaupungille kaikkiaan 12,732: 50 markkaa. Pallokenttä osakeyhtiön kentillä pidettiin kertomusvuonna 81 jalkapallo-ottelua ja kaksi voimistelujuhlaa, ollen edellisissä katselijoita yhteensä 68,000 ja jälkimmäisissä yli 30,000. Kaisaniemen verkko-pallokentillä pelattiin verkkopalloa 2,600 tuntia, joista kaupungille kertyi bruttotuloja 39,014: 55 markkaa. Käpylän raviradalla ei pidetty yhtään ravikilpailua. Sen sijaan järjestettiin siellä kolme moottoriajokilpailua, joista varsinkin autokilpailut rikkoivat radan pahasti.

Ratsastusurheilua varten luovutettiin n. s. Laakson alue Nordenskiöldinkadun varrelta tuberkuloosisairaalan viereltä. Alue ojitettiin kesän aikana ja talvella ajettiin sinne suuret määrät kuonaa. Taivallahdesta suunniteltiin ratsastustie tälle kentälle ja siitä eteenpäin Haagaan.

Kansanpuistot. Kertomusvuonna kaupungilla oli seuraavat kansanpuistot: Korkeasaari, Seurasaari, Mustikkamaa, Tuurholma, Mustasaari, Lauttasaari, Pihlajasaari, Varsasaari, Kivinokka, Hietaranta sekä vasta kertomusvuonna kansanpuistoksi muodostetut Satamasaaret ja Uunisaarten rantakylpylä, joka valmistui juhannukseksi. Vuoden kuluessa laadittiin useille kansanpuistoille uudet järjestyssäännöt, mikä vaikutti suuresti järjestyksen ylläpitoon. Samoin yhdistettiin kansanpuistoihin suuntautuvaa liikennettä selostavat aikataulut yhdeksi vihkoksi, jota jaettiin ilmaiseksi halullisille. Lautta- ja Pihlajasaaren linjalla otettiin käytäntöön alennuslippujärjestelmä.

Kertomusvuonna vallinneen kauniin alkukesän johdosta kävi m. m. toukokuun 6 p:nä Hietarannalla n. 6,000 henkilöä; jo toukokuun 10 p:nä

avattiin pukusuojat tilapäisesti. Suurin yleisömäärä lienee kansanpuistoissa ollut heinäkuun 15 p:nä, jolloin laskettiin lukumäärän nousseen n. 60,000:een; tästä Hietarannalla 17,000, Mustikkamaalla 18,000, Seurasaaressa 6,000, Pihlaja-, Korkea- ja Uunisaarissa kussakin n. 5,000 sekä Kivinokassa, jossa oli tällöin n. 500 telttaa, yli 5,000 henkilöä.

Edelliseen vuoteen verraten vilkastui käynti kansanpuistoissa. Kaupungin sekä Seurasaaren, Mustasaaren, Korkeasaaren, Mustikkamaan, Kivinokan, Pihlajasaaren ja Lauttasaaren välisen höyrypursiliikenteen harjoittamisen yksinoikeuden kaupunki luovutti määrätystä korvauksesta kuten ennenkin yksityisten höyrypursien ja moottoriveneiden omistajille. Lisäksi kaupunki välitti liikennettä omalla aluksellaan Pihlajasaaren ja Lauttasaaren. Suuressa määrin yleisö käytti myös omia aluksiaan. Matkalippuja myytiin, meno- ja paluuliput erikseen laskettuina, kaikkiaan 958,124, nim. Seura- ja Mustasaaren yhteensä 28,068, Korkeasaaren 350,456, Mustikkamaalle 466,775, Lautta- ja Pihlajasaaren 87,615 ja Kivinokkaan 25,210. Näistä luvuista päätellen käytti siis edellä mainittuihin kansanpuistoihin menneistä henkilöistä n. 479,000 säännöllistä laiva- tai moottoriveneilijää¹⁾. Varsinkin Korkeasaaressa ja Mustikkamaalla kävijöiden lukumäärä nousi huomattavasti edellisestä vuodesta. Seurasaarelle kuljettiin entistä enemmän jalkaisin; sunnuntaisin saattoi saarella käydä n. 2,000—3,000 henkilöä, arkipäivisin keskimäärin 300. Kaikkiaan laskettiin kertomusvuonna laivalla saareen kulkijoita olleen n. 10,000 henkilöä ja jalankulkijoita n. 80,000. Uunisaarilla kävi kertomusvuonna yli 125,000 henkilöä. Sinne rakennettu rantakylpylä vaikutti osittain haitallisesti Pihlajasaaren käyttöön. Tuurholmassa kävijöiden lukumäärän pienenemiseen vaikutti taas Satamasaarten kansanpuisto, jossa yleisö sai leiriäyttyä kuten Varsasaaressa ja Kivinokassa. Näitä kolmea leiriytymisaarta suosittiin innokkaasti. Saarissa kävijöistä kulki suurin osa omilla veneillään; lisäksi moottoriveneet välittivät liikennettä Varsasaareen sangen säännöllisesti Ruoholahden vuokramoottorilaiturista. Satamasaarien käyttö oli jo ensimmäisenä kesänä kovin vilkas. Kesäkesän sunnuntaisin saattoi saarilla olla n. 1,000 henkilöä. Kaikkiaan laskettiin saarilla käyneen kesän aikana n. 7,000 henkilöä. Vakinaisia telttoja oli 75, lauantaisin tilapäistelttoja lisäksi n. 50. Melkein kaikki Satamasaarissa kävijät kulkivat omilla veneillään lukuunottamatta tilapäishuvimatkoja höyrylaivalla. Kivinokassa laskettiin juhannuksena olleen 5,000 henkilöä. Heinäkuun 15 p:nä telttojen lukumäärä oli suurin eli 516, ja niissä majaili yhteensä n. 2,000 asukasta. Vielä syyskuussa oli alueella yli 400 telttaa. Sääntöjen mukaan poistettiin teltat syyskuun viimeisenä päivänä. Yleisö saapui leiri-alueelle joko maitse Kulosaaren kautta tai veneillä Kyläsaaren rannasta. Esim. juhannuksena oli alueen rannoilla n. 270 yksityisten omistamaa venettä. Koko kesän aikana laskettiin Kivinokkaan menneistä vuokramoottoriveneitä käyttäneen n. 12,000 henkilöä.

Hietarannassa kävijöiden lukumäärä oli n. 500,000, joista maksullista pukusuojaa käytti 56,300 henkilöä. Ranta avattiin virallisesti toukokuun 5 p:nä ja suljettiin syyskuun 5 p:nä. Hukkumistapauksia ei sattunut. Uimavartijain apua tarvittiin kuitenkin 16 tapauksessa. Eniten alueella tuottivat häiriötä koirat ja juopuneet. Kesän aikana pystytettiin Hietarannalle ja Mustikkamaan hietikolle voimistelurekit, joista tuli erittäin suosittuja.

¹⁾ Tarkemmat tiedot kaupungin oman aluksen sekä yksinoikeutettujen yksityisten alusten välittämästä liikenteestä kansanpuistoihin v. 1925—34 on esitettyinä Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1935.

Humallahdessa, Mustikkamaalla, Uunisaarissa ja Seurasaareissa olevissa uimalaitoksissa kävijöistä on tarkempi selostus esitettyä urheilulautakunnan vuosikertomuksessa¹⁾).

Helsingin retkeilykerho sai leiriytymisalueen Degeröstä, läheltä Hevosalmea. Kerho piti alueellaan m. m. telttä- ja retkeilyvarusnäyttelyn. Kerholaiset tekivät alueelleen yhteensä 29 keskiviikko- ja viikonloppumatkaa, joihin otti osaa kaikkiaan n. 2,400 henkilöä. Heinäkuussa vieraili leirillä eräs latvialainen 23-henkinen retkikunta.

Kesän aikana tanskalainen hiekkalaiva ruiskutti Mustikkamaalle hiekkaa 5,150 m³, joten tälle alueelle on tuotu hiekkaa kaikkiaan jo 21,300 m³. Alueen uimarannan nykyinen pituus on n. 300 m. Samanaikaisesti ruiskutettiin Uunisaarille hiekkaa 4,000 m³. Seurasaareissa varattiin eräs idänpuoleinen kallioniemi yleisön vapaaksi uimapaikaksi.

Kaikissa kansanpuistoissa suoritettiin vuoden aikana tavanmukaisia rakennusten, teiden, laiturien y. m. korjauksia. Uudisrakennuksista mainittakoon Mustikkamaan kaksi uutta vesipostia, Pihlaja- ja Satamasaarten uudet kaivot, Varsa- ja Satamasaarten uudet käymälät sekä Pihlajasaaren naisten varapukusuoja. Helsingin pohjoisen suomalaisen seurakunnan Nuorten toveruusliitto sai rakennuttaa kesämajan omilla varoillaan Mustasaarelle.

Korkeasaaren kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettuja kukantaimia istutettiin kansanpuistoihin seuraavasti: Korkeasaareen 7,675, Seurasaareen 2,500, Pihlajasaareen 2,300, Mustasaareen 2,200, Mustikkamaalle 1,900, Palosaa-reen 1,100, Tuurholmaan 950, Lauttasaareen 250, Satamasaariin 160, Varsa-saareen 125 ja Kivinokkaan 100 kappaletta. Kansanpuistojen puutarhuri valvoi alueiden nurmikoiden hoitoa ja kunnostamista. Satamasaarten nurmikoiden kunnostamiseksi vedettiin Herttoniemestä multaa n. 25 m³ ja sama määrä hiekkaa.

Eläintarha. Korkeasaaren eläintarhan toiminnasta eläintarhan valvoja antoi seuraavat tiedot:

Henkilökunnassa ei tapahtunut mitään muutoksia vuoden kuluessa.

Korjaustöistä mainittakoon seuraavat: susihäkkiä laajennettiin kolman-nella osallaan entisestä suuruudestaan. Verkko uusittiin, permanto katet-tiin sementillä ja pesäkoppi sijoitettiin entisen kylpyaltaan päälle. Sinikettu-häkki jaettiin väliseinällä kahteen osastoon. Majavahäkki, jonka sementti-altaan routa oli vioittanut käyttökelttomaksi, kunnostettiin mäyrille. Hie-kalla täytettyyn altaaseen upotettiin eläinten uudet kulkutorvilla varustetut hirsimajat. Häkin matalampaan päähän sijoitettiin sementtiset kylpyaltaat. Yläosa pohjustettiin kivillä ja verhoitiin paksulla hiekkakerroksella, jotta mäyrät saisivat siellä kaiveskella. Väliseinällä erotettiin ameriikkalaiset ja kotimaiset mäyrälajit toisistaan. Vesilintutalon eteläpähän rakennettiin ylä-karsinat, joten osastoihin saatiin lisää neljä talvitilaa. Edellisenä vuonna rakennettu piisonitalli ja hirvipaviljonki varustettiin tiilikatolla. Lammas- ja vuohitallin ikkunoita suurennettiin ja tallin käyntisilta laskettiin betonilla. Hevostallirakennuksen kaniiniosaston häkit varustettiin lasikatoksilla. Met-sojen osastoon rakennettiin seinällinen suojus pikkulinnuille. Lisäksi maalatiin härkejä ja aitauksia ja suoritettiin muita pienempiä korjaustöitä m. m. maapohja päällystettiin useissa häkeissä ja aitauksissa puhtaalla hiekkalla.

Eläimistö. Vuoden lopussa oli eläintarhassa 136 eri lajia eläimiä, yhteensä 509 kappaletta, kuten alla olevasta yhdistelmästä ilmenee:

¹⁾ Ks. tämän kert. s. 176*.

	Kpl.	Eri lajeja.
Imettäväisiä	224	54
Lintuja	272	77
Matelijoita	3	3
Kaloja	10	2
	Yhteensä 509	136

Erinäiset pikkueläimet on jätetty pois yhdistelmästä. Eläintarhan eläimistön arvo arvioitiin vuoden lopussa 280,060 markaksi.

Ostamalla hankittiin eläintarhaan m. m. 2 ajoporoa, 1 pari hopeafasaneja, merikotka, kalasääski, merimetso, 3 piekanahaukkaa, 3 metsähanhea ja 2 suomalaista joutsenta. Lisäksi päätettiin ostaa naaraskameli, mutta sen tuonti siirtyi kuitenkin seuraavaan vuoteen.

Prahan eläintarhan kanssa vaihdettiin kolme poroa eläintarhasta saatuun kolmeen metsäkauriiseen. Nuori hopeakettu-uros vaihdettiin naaraspuoliseen sinikettuun ja nuori pesukarhupari skunkkipariin.

Lahjaksi saatiin kaksi saman vuoden naaraspuolista hirvenvasikkaa, joista kuitenkin toinen kuoli, vihertävä marakatti, 2 kalasääskeä, kesy kuovi, amazonpapukaija ja 8 kanarialintua.

Eläintarhassa syntyneistä ja eloonjääneistä eläimistä mainittakoon muflonikaritsa, 5 kuusipeuraa, porovasikka, 5 hopeakettua, 7 pesukarhua, 8 frettiä, 3 riikinkukkoa ja 2 haapanaa.

Lisääntyneen eläimistön arvo laskettiin 56,385 markaksi.

Vuoden varrella kuolivat seuraavat eläimet: ajoporo, Prahasta saatu metsäkaurisurok ja toinen naaraista, muflonilamma, pelikaani, skunkki ja lyhytnokkahanhi. Muuten lopetettiin pohjoissuomalainen nautakolmikko, 2 nuorta uroshopeakettua sekä punakenguru. Nuori pesukarhukolmikko myytiin. Poistettujen eläinten arvo arvioitiin 41,025 markaksi.

Eläintarhan huvituksiin kuuluivat kertomusvuonna entisten huvitusten lisäksi porolla ajelut, joita suosittiin kovasti. Ajelu tapahtui helmi- maaliskuussa sunnuntaisin saaren idänpuoleisella jäällä. Ajomaksuja kertyi kaikkiaan 1,887 markkaa, josta 1,478 markkaa oli nettoa. Entiseen tapaan järjestettiin kesän aikana lasten ajeluja ja ratsastuksia aaseilla ja kamelilla. Näistä kertyneet bruttotulot nousivat 12,305 markkaan, mistä nettoa 8,373 markkaa.

Eläintarhan näkötorniin hankittiin 22 kertaa suurentava kaukoputki ollen se yleisön käytettävissä kesäkuun puolivälistä syyskuun loppuun, arkisin 4 ja pyhäisin 8 tunnin ajan, syyskuussa kuitenkin vain sunnuntaisin, 1 markan maksusta. Kaukoputken käyttöä ohjasi avustaja toimien samalla rahastajana. Kaukoputkea käytti yhteensä 1,849 henkilöä; nettotulo oli 69 markkaa.

Siirtolapuutarhat. Siirtolapuutarhoja oli neljä: Ruskeasuon, Kumpulän, Vallilan ja Herttoniemen siirtolapuutarhat, joista viimeksi mainittu valmistui kertomusvuoden keväällä. Edelliseen vuoteen verraten ei Ruskeasuon, Kumpulän ja Vallilan siirtolapuutarhoissa tapahtunut muita muutoksia kuin erinäisiä parannus- ja rakennustöitä. Vallilassa ja Kumpulassa korjattiin ja hiekoitettiin teitä. Vallilan suuremmalle leikkikentälle rakennettiin pituus- ja korkeushyppypaikat sekä Kumpulaan n. s. keskusmaja, joka sisälsi suurehkon kokoussalin, kirjastohuoneen ja keittiön. Herttoniemen siirtolapuutarhan perustamistyöt aloitettiin syksyllä 1933 ja puutarha valmistui vuokrattavaksi keväällä 1934. Alueen pinta-ala on n. 8 ha, josta viljeltyä 6.s ha. Kaikki 182 palstaa, joiden suuruus vaihteli 300 m²:stä 600 m²:iin, vuokrattiin jo ensim-

mäisenä kesänä. Palstoille rakennettiin 120 majaa. Vuokra oli 75 penniä m²:ä ja kastelukustannukset 10 markkaa palstaa kohden.

Heinäkuun 26—30 p:nä pidettiin neljäs pohjoismainen siirtolapuutarhakokous Helsingissä, jolloin ulkomaalaiset vieraat tutustuivat edellä mainittuihin siirtolapuutarhoihin. Juhlatilaisuuksia järjestettiin varsinkin Ruskeasuolla ja Kumpulassa.

Kuten edellisenäkin vuonna, jatkettiin nytkin neuvontatyötä talvis-aikaan joka toinen lauantai kotitalouslautakunnan huoneistossa havainto-opetuksen ja esitelmien muodossa.

Kertomusvuoden kuluessa puutarhakonsulentit laativat 122 siirtolapuutarhapalstapiirustusta, 5 omakotipuutarhapiirustusta ja 22 kaupunkitalojen pihamaapiirustusta. Siirtolapuutarhamajapiirustuksia myytiin 164 kappaletta.

Puutarhaneuvontaa harjoitettiin myöskin Käpylän, Kumpulan ja Toukolan omakotialueilla sekä niillä kaupungin pihamailla, joille laadittiin puutarhapiirustukset.
